

YÖRÜKLER YÜRÜYOR

17 Ekim 2018 günü, Yörük Göçünü kaldırmak ve göçe katılmak üzere, yaz aylarını Konya Hadim yakınlarındaki Umurlar geçiren Kuş Ali lakaplı Ali Uçar'ın obasında idik.

Sabahın ilk hızlı treniyle Ankara'dan Konya'ya, oradan da araçla Hadim Umurlar yaylasına doğru yola koyulduk. Yaklaşık 5 saatlik yolculuğumuzun sonunda hedefe varmıştık. Yörük Obasına vardığımız zaman tüm eşyalar toplanmış, traktör ve römorklara yüklenmiş, son çadırı sökmek ve göçe başlamak üzere bizleri bekleyen Yörük dostlarımızı bulduk.

Güz mevsiminin tam ortasındayız. Yörüklerin yaylalardan kışlaklara göç ettiği günlerdeyiz yani. Yollardaki sürüler, göç kervanları, Yörük ve göçerler, kısacası göç eden yaşam, bu yaşamın sürdüğü yerlerde hep karşınıza çıkar zaten.

Konya-Karaman yolundan Göksu Vadisine inen yola girdiğimizde yol almakta olan bir Yörük göçüyle karşılaştık. Karı-koca Yörük çifti sürüleriyle birlikte yol alıyor, büyük bir keçi sürüsü, asfaltın bazen kenarından bazen her tarafından yürüyor. Yolda durup onlarla konuştuk, nereden gelip nereye gittiklerini sorduk. Konya-Çumra'dan geliyor, Mersin-Aydıncık'a gidiyorlarmış. Traktöre yüklü eşyaları önden gitmiş. "Hemşerimsiniz demek ki, ben de Mersinliyim" dedim. Ekibimiz onlarla fotoğraf çekip sohbet ederken sürü hızla gitmekte olduğu için acele edip sürünün peşinden koşar adım gittiler. Biz de arabamıza binip Umurlar yaylasına doğru yola devam ettik.

Gitmekte olduğumuz yaylaya ilk varan ekip olarak oba halkıyla kucaklaştık, sohbet ettik. Biz bu obaya 19 Temmuz 2018 günü de gelmiş çadır paneli yapmıştık. O gün de çok kalabalıktı ortam bugün de kalabalık olacaktı. Kuş Ali'yi, kalabalık aile çevresiyle, beyefendi bir oba ağası olarak tanımıştık. Göç kalkmış, yola koyulmak üzere idiler ama o bugünkü durumunda bile bizleri ağırlayamadığına üzülüyordu. Az sonra bir grup jandarma geldi obaya. Biraz sonra gelecek olanların içinde resmi davetliler olması vesilesiyle gelmiş olmalı jandarma. Ayrıca oba halkıyla muhabbetlerinden dolayı onları uğurlamak istemiş olabilirler. Buralar jandarmanın sorumluluğunda olan yerler.

Taşkent Belediye başkanı Osman Kır geldi daha sonra. Kendisinin de Yörük olduğunu belirten ve Yörüklere ilgisi olan Osman Kır herkesle ayrı ayrı muhabbet etti, hal hatır sordu, son derece mütevazî kişiliğiyle olumlu bir imaj çizdi. Bazen siyasetçi böyle olmalı diyebiliyor insan.

Geriden gelmekte olan kalabalık ekip henüz obaya ulaşamamıştı. Yarım yamalak toparlanmış olan yükler, sökülmemiş olan çadır gelecek olanları bekliyordu. Keçi sürüsü karşımızda uzakça bir yerde yatıyordu. Develer yük almak üzere bekliyor, etrafta geziniyor, bazen insanlarla yan yana duruyorlardı. Toros Dağlarındaki Yörük yaşamı içinde develerle göç eden son Yörüklerdendi Kuş Ali. Develerle göçün önemli bir simgesi, son temsilcisi idi. Küçüklü büyüklü 17 devesi vardı. Etraftaki develerin huysuzlandığını görüyorduk. Yola çıkılacağı zaman bunu bilirlermiş ve yük almaları geciktirse huysuzlanırlarmış. Onların dilinden iyi anlayan Kuş Ali öyle anlatmıştı bize orada. Develerin yük almak için çöktürülürken adeta bağırtılı bir inilti çıkardıklarına da orada tanık olmuştuk.

Biraz sonra beklenen diğer ekip de geldi. Taşkent Kaymakamı Mehmet Tıǧlı ve ekibi, Türkiye Yörük Türkmen Birliği Başkanı olan Bursa Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoǧlu ve ekibi, Bölgeden sorumlu jandarma komutanı, Göç Eden Sarıkeçililer Dernek Başkanı İbrahim Yagal, Afyon Oǧuz Boyları Dernek Başkanı Şakir Altıntaş, Kocaeli Yörükler Federasyonu Başkanı Süleyman Çetin, Konya Yörükler Derneği ve daha birçok sivil toplum temsilcisi, basın mensupları ile kalabalık bir topluluk birlikte geldiler. Görkemli bir uğurlama töreni yapılıyordu Kuş Ali ailesi için. Kısa süre önce yaşamış oldukları bazı sıkıntıları bir nebze hafifletebilmek için böyle bir uğurlama, göç kaldırma organizasyonu düşünmüştük. Buna ihtiyaçları vardı. Bir daha bulundukları yerlerde sıkıntı yaşamamaları, hatta devlete külfet değil destek olan bu insanların desteklenmesi, kültürlerinin devam ettirilmesi adına korumaya alınmaları, bu göç kaldırma etkinliğindeki ana fikirdi ve son derece güzel bir biçimde gerçekleştirildi.

Göç gitti, hüznün kaldı. Oba bomboş oldu. En sona kalan ben ve dernek arkadaşlarım, bizi yaylaya götüren Anamaslı Mehmet ile duayen gazeteci Zeki Oğuz idi. Herkes gitmişti. Yağmur da çiselerken hızlanmaya başlamıştı. Şemsiye olarak kullandığımız geniş bir çam ağacının altından boş obayı seyrettik bir süre, hüznünlendik. Yağmur hızlandığında arabaya binmiş yola koyulmuştuk. Torosların zirve düzlüklerinde, hiç kimse yokken, birkaç kişi olsanız bile, bir ürküntü geliyor insana. Şurada yalnız kaldık çabuk gidelim telaşında idik. Uğurlama etkinliği için ilk giden ekiptik, herkes gidince bir anda kendimizi orada yalnız buluverdik. Buralarda Yörük yaşamını süren ve 12 ay boyunca çadır hayatı yaşayan Yörük kardeşlerimizi belki o anda, orada yalnız kaldığımızda daha iyi anlamıştık.

2018 yılının yaz aylarında Torosların zirvesindeki obasında, kıl çadırda panel yaptığımız bir Yörük ailesini, Kuş Ali ailesini, yine 2018 yılının güz aylarında yazlıktan kışlağa uğurladık. Yazları Konya Hadım – Taşkent yaylalarında geçiren ve göç eden son Sarıkeçililer'den olan Kuş Ali ve ailesi, kışları Mersin'in Bozyazı beldesi civarında sahile yakın yerlerde geçiriyorlar. Yörük yaşamını tam anlamıyla yaşamaya çalışan, kültürünü her yönüyle olmasa da büyük ölçüde yaşatmaya gayret eden bu Yörük ailesi, biz Yörükleri çalışırken girdiler yörüngemize. Biz onları çok sevdik. Her anlamda yanlarında olmaya, yaşadıkları sorunları aşmalarında destek vermeye gayret ediyoruz. Tüm Yörük ve göçerlerimizin yanı sıra.

17 Ekim 2018 günü yapılan uğurlama törenini Güneydoğum Derneği olarak Türkiye Yörük Türkmen Birliği ile beraber organize edip Taşkent protokolünün de katılımını sağladık. Yörük Türkmen Birliği çatısı altındaki bazı dernekler, federasyonlar değişik illerden gelip katılım sağladılar. O sarp dağlara, dik yamaçlara, en üst zirvelere kadar çıkan, gelebilen herkese teşekkür ederiz. Ayrıca bu etkinlik için elinden geleni yapan Yörük Türkmen Birliği Başkanı İrfan Tatlıoğlu ve tüm ekibine; yörelerindeki Yörüklere sahip çıkmak amacıyla orada bulunan ve yayla göçü başladığında sizi yine burada bekliyoruz diye mesajlar veren Taşkent Kaymakamı Mehmet Tıgılı ile Belediye Başkanı Osman Arı'ya, kendi ekip arkadaşlarıma ve emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Kervan yola çıkalı beri 19 gün oldu bugün (6 Kasım 2018). Ara ara konuşuyoruz kendileriyle. 19 günün sonunda Ermenek'te olduklarını söylediler. Yolun tam yarısı imiş. Yaylada göç kalkacağı zaman konuşmuştuk ve yollarının ne kadar olduğunu, kaç gün süreceğini sormuştuk. Umurlar Yaylasından Ermenek üzeri Bozyazı'ya inecekler. Yaklaşık yol 100 km imiş. Bu yolu 15 günde alabileceklerini söylediler. Ancak konakladıkları yerlerde bazen birkaç gün kalarak hayvanları ve kendilerini dinlendiriyorlar. Dolayısıyla yolun yarısını yaklaşık 20 günde aldıklarına göre bu göç yaklaşık 40 günde bitecek.

Devamlı yürüyen bir yaşam. Ve doğada. Ve zaman zaman soğukta, kışta, karda. Yaşamın en sağlıklı demek gerekir belki de.

Aşağıdaki resim, 2016 yılında yayımladığımız Yörükler kitabımızda yer almış olup Yörük araştırmacısı Zeki Oğuz'a ait bir resimdir. Kışlağa gitmek için göç kalkmak üzere olan bir Yörük göçü. 2001 yılında çekilmiş bir kare. Bu resim bizi çok etkilemişti. Kuş Ali'nin obasından, onun göçünden, onun kızları idi resimdekiler. Bu kızları bulmak istedik. Ve sonunda kendimizi Kuş Ali'nin obasında panel yaparken bulduk. Ancak kızlar evlenmiş gitmişlerdi başka mekanlara. Gülcan bizi karşılamaya gelmişti o gün babasının obasına. Yasemin'i hiç göremedik. En küçükleri Fatoş'la abla kardeş gibi olduk bu arada.

Ve bir güz göçünü bu resimdekinden 17 sene sonra biz kaldırdık aynı obadan. Ve aynı Yörük desenleriyle. Kuş Ali ailesini kışlağa gönderdik Torosların zirvelerinden Akdeniz sahillerine. Bu çalışkan, bu üretken insanların yolları her daim açık olsun. Ve tüm Yörüklerimize selam olsun.

Duygu Sucuka / 6 Kasım 2018

